

РОЗДІЛ 7

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.92

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/49>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ

SOME ISSUES OF REVIEWING THE COURT DECISIONS IN ADMINISTRATIVE CASES BY REASON OF EXCEPTIONAL CIRCUMSTANCES

Бєлікова М.І., к. ю. н.,
асистентка кафедри адміністративного права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Балакарьєва І.М., к. ю. н.,
асистентка кафедри адміністративного права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена дослідженню одного із актуальних і дискусійних питань щодо можливості перегляду за винятковими обставинами судових рішень в адміністративних справах, якими відмовлено в задоволенні позовних вимог, на підставі пункту 1 частини п'ятої статті 361 Кодексу адміністративного судочинства України. Згідно даного нормативного припису підставою для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами є встановлена Конституційним Судом України неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішенням суду ще не виконане.

У статті робиться спроба надати відповідь на питання, чи всі судові рішення в адміністративних справах, які набули законної сили, є «виконуваними», тобто такими, що підлягають виконанню. А також визначається, чи можливий перегляд за виключними обставинами рішення адміністративного суду про відмову у задоволенні позову, якщо у подальшому орган конституційної юрисдикції визнає нормативний акт (чи окремі його положення), відповідно до якого було прийнято так зване «не виконане» рішення, неконституційним.

На підставі комплексного аналізу нормативних положень, судової практики та наукових доробок робиться висновок, що рішення про відмову у задоволенні позову відносяться до так званих «невиконуваних» та можуть бути переглянуті за виключними обставинами на підставі пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України. Неконституційність положення на момент звернення до суду з позовом не може слугувати підставою для обмеження права громадянина на судовий захист та не повинно порушувати його інші суб'єктивні права, інакше функціонування інституту перегляду за виключними обставинами повністю нівелюється, є недоцільним, а судовий захист стає примарним.

Ключові слова: адміністративне судочинство, конституційна скарга, судові рішення, перегляд судових рішень, виключні обставини.

The paper is concerned with studying one of the relevant and debating issues regarding the possibility of reviewing under exceptional circumstances the court decisions in administrative cases, which refused to satisfy claims, on the grounds of Part five, Article 361 of the Code of Administrative Proceedings (CAP) of Ukraine. According to this normative prescription, the reason for reviewing the court decisions in connection with exceptional circumstances is established by the Constitutional Court of Ukraine the unconstitutionality (constitutionality) of a law, other legal act or their separate provision, applied (not applied) by the court, when deciding the case, if the court decision has not yet done.

The paper is an attempt to answer the question, whether all court decisions in administrative cases, which have entered into force, are «enforceable», i. e. such that are subject to execution. The authors identify whether a review under exceptional circumstances of the decision of the administrative court on the refusal to satisfy the claim is possible, if in the future the body of constitutional jurisdiction recognizes the normative act (or its individual provisions), according to which the so-called «non-enforceable» decision was made, as unconstitutional.

Drawing on a comprehensive analysis of regulatory provisions, court practice and research, the authors conclude that the decision to refuse to satisfy the claim belongs to the so-called «unenforceable» decisions and can be reviewed under exceptional circumstances on the grounds of Clause 1, Part 5, Article 361 of CAP of Ukraine. The unconstitutionality of the provision at the time of appeal to the court cannot serve as a basis for limiting a citizen's right to judicial protection and should not violate his other subjective rights, otherwise the functioning of the institution of reviewing under exceptional circumstances is depreciated, is irrelevant, and judicial protection becomes illusory.

Key words: administrative proceedings, constitutional complaint, court decision, review of court decisions, exceptional circumstances.

Частиною 5 статті 361 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) закріплено інститут перегляду судового рішення в адміністративній справі. Однією з підстав для перегляду судових рішень за виключними обставинами відповідно до пункту 1 даного нормативного положення є «встановлена Конституційним Судом України неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішенням суду ще не виконане». З огляду на це постає запитання, чи означає словосполучення «якщо рішенням суду ще не виконане» у пункті 1 частини п'ятої статті 361 КАС України те, що у зв'язку з виключними

обставинами підлягають перегляду лише рішення, які підлягають виконанню?

Стаття 129¹ Конституції України закріплює положення, що судові рішення є обов'язковим до виконання [1]. Судове рішення виражає волю держави та є юридично обов'язковим. Сутність судового рішення відтворюється у двох проявах: як імперативне підтвердження судом правовідношення (прав і обов'язків сторін) та як наказ суду сторонам та іншим особам, які мають відношення до справи, діяти згідно із судовим приписом у межах установленого правовідношення [2, с. 18].

У кожній адміністративній справі завдання правосуддя конкретизуються залежно від певної справи й у рішенні –

найважливішому акті правосуддя, яким вирішується спір по суті. В судовому рішенні одержують захист права й інтереси сторін та інших осіб, чий спір розв'язано судом. При вирішенні справи по суті суд може задовольнити адміністративний позов повністю або частково чи відмовити в його задоволенні повністю або частково. Постановлення судового рішення означає, що сторони спірних правовідносин зобов'язані діяти таким чином, як про це вирішено в судовому акті [3, с. 43]. Обов'язковість судового рішення забезпечує його виключність, незаперечність, преюдиціальність, незмінність та виконуваність.

Умовою виконання судового рішення слід вважати набрання ним законної сили. Природу законної сили судового рішення С. О. Якимчук визначає через властивість самого судового рішення – через незмінність (неможливість перегляду у звичайному порядку) та виключність (неможливість заявляти в суді ту саму позовну вимогу з тих самих підстав, а також оспорювати в іншому процесі встановлені судом факти і правовідносини) [4, с. 7].

Набуття судовим рішенням законної сили означає, що воно не може бути змінено чи скасовано жодним органом, крім суду вищої інстанції. Відповідно до статті 255 КАС України рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо апеляційну скаргу не було подано [5]. У разі подання апеляційної скарги судові рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закритті апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Як акт із застосування норм права, судові рішення носить індивідуальний характер, тобто вирішує спір між конкретними сторонами із конкретної справи. Судове рішення є офіційним документом, ухваленим органом державної влади – судом. Винесення судового рішення тягне за собою юридичні наслідки – необхідність його виконання (добровільного або примусового). Воно має зовнішнє спрямування, адже вирішує спір між особами, які структурно не відносяться до судової системи. Важливою рисою судового рішення має бути його відповідність закону – матеріальному й процесуальному [3, с. 44].

Отже необхідно встановити, чи всі судові рішення, які набули законної сили, є «виконуваними», тобто такими, що підлягають виконанню.

У науковій літературі обмежена кількість публікацій, присвячених цьому питанню. Зазвичай, наукові розвідки стосуються співвідношенню виконавчого провадження та виконання рішення суду як стадії судового провадження. Як відповідь на поставлене питання, вважаємо за можливе підтримати думку Зеленова А. С., наведену у дисертаційній роботі «Виконання судових рішень в адміністративних справах» [3]. Науковець зазначає, що «усі судові рішення в адміністративних справах, що підлягають виконанню, об'єднує загальна характеристика – в них містяться рішення, які зобов'язують осіб, що знаходяться поза межами судової влади, вчинити певні дії, утриматися від їх вчинення або прийняти певні акти. Тобто ці рішення носять зовнішній характер зобов'язання. Такі зобов'язання можуть бути спрямовані суб'єкту владних повноважень як відповідачу у справі, приватній особі – відповідачу у справі, суб'єкту владних повноважень – позивачу, а також іншій особі, що наділена повноваженням вчиняти дії із виконання рішення суду» [3, с. 56].

Тобто відповідно до положень статті 245 КАС України при вирішенні справи по суті суд може задовольнити позов повністю або частково чи відмовити в його задоволенні повністю або частково. У разі задоволення адміністративного позову суд може прийняти судові рішення про: 1) визнання протиправним та нечинним нормативно-правового акта чи окремих його положень; 2) визнання проти-

правним та скасування індивідуального акта чи окремих його положень; 3) визнання дій суб'єкта владних повноважень протиправними та зобов'язання утриматися від вчинення певних дій; 4) визнання бездіяльності суб'єкта владних повноважень протиправною та зобов'язання вчинити певні дії; 5) встановлення наявності чи відсутності компетенції (повноважень) суб'єкта владних повноважень; 6) прийняття судом одного з вищенаведених рішень та стягнення з відповідача – суб'єкта владних повноважень коштів на відшкодування шкоди, заподіяної його протиправними рішеннями, дією або бездіяльністю; 7) тимчасову заборону (зупинення) окремих видів або всієї діяльності об'єднання громадян; 8) примусовий розпуск (ліквідацію) об'єднання громадян; 9) примусове видворення іноземця чи особи без громадянства за межі України; 10) інший спосіб захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, який не суперечить закону і забезпечує ефективний захист таких прав, свобод та інтересів; 11) затримання іноземця або особи без громадянства з метою ідентифікації та (або) забезпечення примусового видворення за межі території України або про продовження строку такого затримання; 12) затримання іноземця або особи без громадянства до вирішення питання про визнання її біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні; 13) затримання іноземця або особи без громадянства з метою забезпечення її передачі відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію; 14) звільнення іноземця або особи без громадянства на поруки підприємства, установи чи організації; 15) зобов'язання іноземця або особи без громадянства внести заставу та ін. рішення, передбачені частинами третьою, четвертою, п'ятою та шостою статті 245 КАС України [5].

Виходячи з вищевикладеного, рішення про відмову у задоволенні позову, після набрання ним законної сили, відносяться до таких, що є «невиконуваними», не підлягають виконанню – внаслідок ухвалення таких рішень у сторін не виникають права та обов'язки щодо вчинення певних дій, утримання від їх вчинення або прийняття певних актів.

Тому, з огляду на наведене, необхідно встановити чи можливий перегляд за виключними обставинами рішення адміністративного суду про відмову у задоволенні позову, якщо у подальшому орган конституційної юрисдикції визнає нормативний акт (чи окремі його положення), відповідно до якого було прийнято так зване «не виконване» рішення, неконституційним.

Як у наукових працях, так і в судовій практиці немає єдності думок.

Для прикладу проаналізуємо постанову Верховного Суду від 19 лютого 2021 року у справі № 808/1628/18. В цьому рішенні Суд звернув увагу, що словосполучення «ще не виконане» не передбачає множинного тлумачення або множинного його розуміння, а також «розширеного тлумачення». Вказана процесуальна норма має імперативний характер, є чіткою та не може бути застосована інакше, ніж це передбачено процесуальним законодавством. Колегія суддів КАС ВС зазначає, що не може вважатися невиконаним, у розумінні положення пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України, рішення суду, що набрало законної сили та яким у задоволенні позову відмовлено, оскільки таке рішення не передбачає примусового його виконання [6]. Подібні позиції було викладено також у постановках Верховного Суду від 17 грудня 2019 року у справі № 808/2492/18, від 19 листопада 2018 року у справі № 755/4893/18 (755/18431/15-а), від 12 листопада 2020 року у справі № 805/550/16-а [7; 8; 9].

Разом із тим, існує і інша позиція. Так, в ухвалі від 20 лютого 2020 року у справі № 808/1628/18 Верховний Суд вказав, що «у постанові від 17 грудня 2019 року

у справі № 808/2492/18 сформульовано висновок про те, що не може вважатись невиконаним в контексті приписів пункту 1 частини 5 статті 361 КАС, рішення, що набрало законної сили, яким у задоволенні позову відмовлено, оскільки воно не передбачає примусового виконання. Таке тлумачення призводить до того, що особа, якій у задоволенні позову відмовлено (позивач), фактично позбавляється права на перегляд рішення з підстав визнання неконституційним закону, застосованого в її справі. Це стосується навіть позивача, який пройшов усі інстанції в судах загальної юрисдикції, звернувся з конституційною скаргою до Конституційного Суду України і домігся визнання закону неконституційним – за такого підходу він не може розраховувати на перегляд рішення. Інститут перегляду справи за виключних обставин фактично перестає діяти і втрачає практичне значення [10].

Суд з цим підходом не погодився, вказавши, що граматичне тлумачення словосполучення «якщо рішення суду ще не виконане» дає підстави для висновку, що йдеться про рішення, яке підлягає виконанню (тобто резолютивна частина рішення містить зобов'язання вчинити певну дію, ухвалити рішення, сплатити гроші тощо), але на момент подання заяви про перегляд воно не виконане (ще не виконано). Виконанню підлягають лише судові рішення про задоволення позову (повне або часткове). Натомість рішення, яким у задоволенні позову відмовлено, виконанню не підлягають за жодних обставин [10].

Таким чином, якщо позов задоволено, то таке судове рішення може бути переглянуте за виключними обставинами лише у тому разі, якщо воно не виконане. Якщо ж у позові відмовлено, то таке рішення не виконується (і не може виконуватися з об'єктивних причин). Воно не може бути «ще не виконаним». Отже, до цього виду рішень не може бути застосовано таку умову перегляду, як те, що рішення суду ще не виконане [10]. З огляду на це, на думку колегії суддів, перегляд судових рішень, якими відмовлено у задоволенні позову, за виключними обставинами на підставі пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України можливий в усіх випадках».

На наш погляд, остання позиція, викладена в ухвалі від 20 лютого 2020 року у справі № 808/1628/18 є правомірною з точки зору забезпечення в Україні всіх елементів верховенства права та утвердження і забезпечення конституційних приписів, які визначають, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, держава відповідає перед людиною за свою діяльність, утвердження ж і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Тож, якщо брати для роздумів за основу думку, що рішення адміністративних судів, які набрали законної сили є двох видів – «виконувани» та «невиконувани», то витлумачити положення пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України можна наступним чином: 1) перегляд судових рішень за виключними обставинами завжди можливий так званих «невиконуваних» рішень (рішень про відмову у задоволенні позову), та рішень, які є виконувани, до моменту їх виконання; 2) неможливий перегляд за виключними обставинами лише тих судових рішень, які підлягають виконанню («виконувани»), якщо такі рішення вже виконані.

Далі з'ясуємо, чи можуть бути переглянуті за виключними обставинами на підставі пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України судові рішення, якими відмовлено в задоволенні позовних вимог на підставі Закону, неконституційність якого згодом встановлена Конституційним Судом України.

Згідно з пунктом 1 частини п'ятої статті 361 КАС України серед підстав для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами є, зокрема, така як встановлена

Конституційним Судом України неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконане. Аналогічні положення містяться в статті 320 Господарського процесуального кодексу України та статті 423 Цивільного процесуального кодексу України.

Гарантуючи таке право особи, законодавець мав на меті забезпечити поновлення порушеного права особи внаслідок застосування у його справі положень закону, які не відповідали Конституції України. Отже, йдеться про надання заявнику права на застосування інституту *restitutio in integrum* (з лат. – повернення сторін до первісного юридичного стану) після ухвалення рішення КСУ [11].

Зважаючи на те, що провадження за виключними обставинами – це різновид перегляду судових рішень, якими закінчено розгляд справи, що набрали чинності, то конституційне провадження, за результатами якого закон визнається неконституційним, завжди має місце після провадження в адміністративному суді. Якщо ж Конституційний Суд України розглядає питання про конституційність закону під час розгляду справи в порядку адміністративного судочинства, то суд зупиняє провадження на підставі пункту 3 частини першої статті 236 КАС України через об'єктивну неможливість розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного провадження, адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства, до набрання законної сили судовим рішенням в іншій справі.

Після ухвалення рішення Конституційним Судом України справа розглядається судом з урахуванням такого рішення. Зазначене означає, що ухвалення рішення суду в порядку адміністративного судочинства, про перегляд якого за виключними обставинами просить заявник, завжди передусе ухваленню рішення Конституційним Судом України щодо неконституційності закону. Значимо, що незважаючи на те, що втрата чинності положеннями нормативного акта в разі визнання його неконституційним відповідно до частини другої статті 152 Конституції України та статті 91 Закону України «Про Конституційний Суд України» визначається днем ухвалення відповідного рішення Конституційним Судом України (якщо інше не встановлено самим рішенням, але не раніше дня його ухвалення), це не свідчить про те, що таке рішення не може бути підставою для перегляду за виключними обставинами судових рішень, ухвалених раніше ухвалення відповідного рішення Конституційного Суду України. Протилежне тлумачення призводило б до неможливості застосування зазначеної підстави для перегляду за виключними обставинами, адже на момент розгляду справи адміністративним судом застосовні положення законодавства завжди є чинними та конституційними, адже ще не стали предметом перевірки на конституційність у Конституційному Суді України¹.

Аналіз практики Касаційного цивільного суду, Касаційного адміністративного суду дає підстави говорити про наявність справ, у яких перегляд судових рішень за виключними обставинами не здійснювався після визнання положень закону неконституційними, зважаючи на аргументи щодо неможливості надання рішенням Конституційного Суду України зворотної сили.

Уважаємо помилковими аргументи тих судів, які відмовляють у перегляді судового рішення за виключними обставинами з тих підстав, що на момент розгляду справи в суді норми застосовного закону ще не були визнані неконституційними. Таке тлумачення норм національного законодавства дозволяє зробити висновок, що коли рішення

¹ Такі ж роздуми містяться у науковій статті Цувіної Т. А. «Інститут конституційної скарги та перегляд судових за виключними обставинами рішень в контексті принципу верховенства права» [12], однак в межах цивільного судочинства.

про неконституційність закону ухвалено за конституційною скаргою конкретної особи, то в подальшому навіть така особа не зможе звернутися до суду із заявою про перегляд рішення за виключними обставинами в її справі, адже на момент розгляду справи така норма вважалася конституційною. Проте така ситуація призводить до абсолютного нівелювання призначення інституту конституційної скарги та процесуальних гарантій права на справедливий судовий розгляд для такої особи за результатами перегляду судового рішення за виключними обставинами.

Відповідно до статті 151 Конституції України, Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України. Конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано. Із зазначеного випливає, що конституційна скарга визнається останнім засобом правового захисту на рівні національного правопорядку. Проте за результатами розгляду такої скарги Конституційний Суд України не скасовує судові рішення у справі особи, яка подає конституційну скаргу: захист права вимагає подальшого перегляду справи за виключними обставинами, порядок якого закріплений у процесуальних кодексах. Інакше кажучи, коли за результатами розгляду конституційної скарги особи встановлена неконституційність закону, наступним кроком такої особи має бути звернення до суду, який ухвалив остаточне рішення у справі, із заявою про перегляд за виключними обставинами, і саме за результатами такого перегляду суд, який ухвалив остаточне рішення, має забезпечити відновлення прав такої особи.

Якщо ж застосувати логіку Верховного Суду у деяких справах, то особа, яка звертається до Конституційного Суду України з конституційною скаргою, має задовольнитися тим фактом, що закон буде визнаний неконституційним на майбутнє, проте це жодним чином не зможе вплинути на провадження в її справі, адже на момент розгляду справи в суді загальної юрисдикції цей закон вважався конституційним. Уважаємо, що зазначений підхід суперечить сутності та значенню конституційної скарги в механізмі захисту оспорюваних, порушених і невизнаних прав, свобод та інтересів осіб, а також призводить до неможливості застосування відповідних положень процесуального законодавства на практиці, роблячи перегляд за виключними обставинами з підстави встановлення Конституційним Судом України неконституційності (конституційності) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконане, ілюзорним [12, с. 139].

Відповідно до положень статті 2 КАС України завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Тобто основною метою відправлення правосуддя у такому випадку є захист прав приватних осіб від сваволі держави в особі посадових осіб суб'єктів владних повноважень. Саме з цією метою законодавець визначив відмінні риси адміністративного судочинства від інших видів судочинства у нашій державі, та відвів адміністративному суду активну роль під час здійснення адміністративного судочинства, шляхом закріплення принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі.

Рішення суду має ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Дотримання законності судового рішення оцінюється за трьома крите-

ріями: 1) чи застосував суд закон, який слід було застосувати до відповідних правовідносин (необхідний закон)? 2) чи не застосував суд закон, який не врегульовує відповідних правовідносин (зайвий закон)? 3) чи правильно суд витлумачив закон? Водночас правильне застосування норм матеріального і процесуального права необхідне для гарантування справедливого результату судочинства та справедливого процесу його здійснення, що забезпечує такий результат. Як зазначив Конституційний Суд України в одному зі своїх рішень: «Правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах». Таким чином, законність як вимогу до судового рішення необхідно трактувати не суто формально – як дотримання вимог закону, а у ширшому значенні – у світлі вимог верховенства права. Як бачимо, принцип верховенства права відкриває дорогу до творчого, а не бездумного застосування закону. Судові рішення з огляду на верховенство права за своїм змістом повинні утверджувати справедливість і права людини, укріплювати довіру до суду. Проте в жодному разі цей принцип не може стати виправданням для зловживань з боку суду, суддівського еґоїзму.

Слід звернути увагу на ще один важливий аспект законності судового рішення – його якість. На даному критерії наголошує й Консультативна рада європейських суддів: «Для ухвалення судового рішення може виявитися необхідним не лише врахувати відповідні правові положення, а й взяти до уваги неправові поняття та реалії, які стосуються контексту спору, наприклад, етичні, соціальні чи економічні міркування. Це вимагає від судді усвідомлення наявності таких міркувань при вирішенні справи» (пункт 22 Висновку щодо якості судових рішень) [13, с. 32–33]. Тобто, рішення суду має відповідати не лише букві закону, а духу права.

Підсумовуючи все вищевикладене, презумуючи, що рішення про відмову у задоволенні позову відносяться до так званих «невиконуваних» та можуть бути переглянуті за виключними обставинами на підставі пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України, можна говорити про те, що неконституційність положення на момент звернення до суду з позовом не може слугувати підставою для обмеження права громадянина на судовий захист та не повинно порушувати його інші суб'єктивні права, інакше функціонування інституту перегляду за виключними обставинами повністю нівелюється, є недоцільним, а судовий захист стає примарним.

Функціонування держави не зводиться до виконання владно-управлінських функцій публічної адміністрації, належне функціонування держави включає в себе всю систему публічної влади. Хиба однієї гілки влади має бути виправлена або ж нею самою, або ж іншою в установленому законом порядку, який ґрунтується на принципі верховенства права. Адміністративна юстиція покликана створити дієвий механізм захисту права приватної особи від всієї державної влади, у випадку, якщо суд не скористався своїм правом керуватися нормами Конституції України як нормами прямої дії, якщо була підозра на невідповідність Конституції положень нормативних актів, та допустив порушення права приватної особи, що у подальшому підтверджується фактом винесення рішення Конституційного Суду України про визнання неконституційними положення всього згаданого нормативного акту (чи окремих його положень), які стали підставою для відмови у задоволенні адміністративного позову, то можна говорити про наявність помилки суду, а тому ця помилка має бути усунута, а суб'єктивне право приватної особи має бути поновлено. Механізмом такого усунення є інститут перегляду судових рішень за виключними обставинами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України // Автори-упорядники І. Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда. К. : Факт, 2003. 78 с.
3. Зеленов А. С. Виконання судових рішень в адміністративних справах : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2018. 221 с.
4. Якимчук С. О. Виконання судових рішень як частина судового розгляду : автореф. дис. ... канд. юрид наук: 12.00.03. Харків, 2015. 20 с.
5. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/conv#Text>
6. Постанова ВС у складі колегії КАС від 19 лютого 2021 року у справі № 808/1628/18 (адміністративне провадження № К/9901/29652/19). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95010526>
7. Постанова ВС у складі колегії КАС від 17 грудня 2019 року у справі № 808/2492/18 (адміністративне провадження № К/9901/32460/19). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86387767>
8. Постанова ВС у складі колегії КАС від 19 листопада 2018 року у справі № 755/4893/18 (755/18431/15-а) (адміністративне провадження № К/9901/58200/18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77968276>
9. Постанова ВС у складі колегії КАС від 12 листопада 2020 року у справі № 805/550/16-а (адміністративне провадження № К/9901/18154/20). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92811250>
10. Ухвала Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 20 лютого 2020 року у справі № 808/1628/16 (адміністративне провадження № К/9901/29652/19). URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87758201>
11. Єзеров А. Конституційна скарга і виключні обставини для перегляду справ. *Судово-юридична газета*. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/153161-konstitutsiy-na-skarga-i-viklyuchni-obstavini-dlya-pereglyadu-sprav>
12. Цувіна Т. А. Інститут конституційної скарги та перегляд судових за виключними обставинами рішень в контексті принципу верховенства права. *Прикарпатський юридичний вісник*. Том 1 № 3 (28). 2019. С. 136–141.
13. Куйбіда Р., Сироїд О. Посібник із написання судових рішень. К. : «Дрім Арт», 2013. 224 с. URL: <https://www.osce.org/files/documents/ff/e/106527.pdf>